

Komunikačné témy

7-8. trieda

Meno pedagóga	Marianna Bajczzerová
Pracovisko	Slovenská dvojjazyčná základná škola a materská škola v Slovenskom Komlóši 5940 Tótkomlós, Diófa u. 6.
Predmet	Slovenský jazyk
Tematický okruh	Obsahové minimum ku komunikačným témam
Trieda	7-8.
Výchovno-vzdelávací cieľ <u>Kompetencie</u>	Rozvíjanie komunikačných schopností žiakov a napomáhanie prípravy na súťaž žiakov základných škôl zo slovenského jazyka. Komunikatívna kompetencia, gramatická kompetencia, jazyková kompetencia
Použitá literatúra	Viera Barková, Alžbeta Uhrinová: Pripravujeme sa na jazykovú skúšku. Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, Békešská Čaba 2004

Úvod

Milé kolegyne, vážení Kolegovia!

Účelom nasledujúceho materiálu je poskytnúť pomoc žiakom a ich pripravujúcim pedagógom k príprave na súťaž žiakov základných škôl zo slovenského jazyka.

Témy, týkajúce sa žiaka a jeho okolia, obsahujú oporné body, všeobecné témy sú konkrétne vypracované a môžu byť na pomoc súťažiacich a ich pripravujúcich učiteľov. Materiál je zároveň vhodný aj na rozvíjanie komunikačných schopností žiakov v slovenskom jazyku.

Prajem Vám úspešnú prácu!

Marianna Bajczerová
Meno pedagóga

Rodina, škola, priatelia, voľný čas, kultúra

Vlastné údaje:

- meno, vek, adresa
- dátum, miesto narodenia

Predstavenie rodiny:

- koľko členná je
- meno, povolanie rodičov
- súrodenci
- starí rodičia

Škola:

- adresa
- vonkajší opis
- predstavenie miestností (triedy, odborné kabinety, telocvičňa, zborovňa)
- zariadenie chodby, auly, jedálne
- predstavenie svojej triedy
- dvor
- vyučovací poriadok, vyučovacie hodiny, prestávky
- obľúbené predmety
- družiny, krúžky

Priatelia:

- meno priateľov
- predstavenie priateľov
- spoločné programy, činnosti s priateľmi

Voľný čas, kultúra:

- obľúbené činnosti vo voľnom čase
- záujmové krúžky
- kultúrna činnosť
- športovanie
- strávenie voľného času doma
- čítanie: aké knihy
- televízia: obľúbené typy programov
- počítač: na čo ho používame

Dom a domácnosť, strava, reštaurácia, hostina

Náš dom:

- adresa
- typ domu: rodinný dom, poschodový/prízemný dom, panelák
- umiestnenie: v centre, na okraji mesta/dediny, v tichom prostredí/v hlučnom prostredí, na sídlisku
- predstavenie domu zvonka
- miestnosti v dome, ich zariadenie, funkcia
- okolie, dvor, záhrada: rastliny na dvore a v záhrade, možnosti na strávenie voľného času

Domácnosť:

- práce členov rodiny okolo domu
- varenie: kto varí, ako často, čo jeme na raňajky, na obed, na večeru
- vlastné obľúbené jedlá
- pomáhajúce v kuchyni
- možnosti stravovania v reštaurácii
- chodíme/nechodíme do reštaurácie
- ako sa pripravujeme na privítanie hostí

Bydlisko a jeho okolie

Poloha:

- v ktorej časti Maďarska sa nachádza
- či je to mesto alebo dedina
- aké osady sú v blízkosti

Minulosť:

- niekoľko myšlienok o založení, minulosti bydliska
- pomníky
- predstavenie hlavného námestia

Budovy, inštitúcie:

- hlavné budovy, pozoruhodnosti
- školy, škôlky
- národnostné inštitúcie, národopisné zbierky, múzeá
- inštitúcie, priestory oddychu, športu

Kultúra, programy:

- kultúrny život, kultúrne telesá osady
- sviatky, významné dni bydliska

Sviatky (rodinné sviatky, narodeniny, meniny), všedné dni, denný režim

Sviatky:

- rozdelenie sviatkov (vymenovanie najvýznamnejších rodinných, cirkevných a štátnych sviatkov)
- oslavovanie narodenín a menín v rodine (pozývanie hostí, hostina, jedlá, torta, darčeky)

Denný režim cez týždeň:

- vstávanie
- raňajky
- cesta do školy
- školský poriadok
- vyučovacie hodiny
- prestávky
- obed v škole alebo doma
- krúžky
- príprava na ďalší deň
- oddych
- večerný program

Denný režim cez víkend:

- predpoludňajší program
- popoludňajší program
- rodinné programy

Doprava, dopravné prostriedky. Cestovanie v krajine a v cudzine

Mestská hromadná doprava

Vo väčších mestách premáva mestská hromadná doprava. Mestské hromadné dopravné prostriedky sú električka, autobus, trolejbus a metro. Cestovať môžeme lístkom alebo mesačným lístkom. Lístky si kupujeme v stánkoch alebo v automatoch. Do dopravných

prostriedkov nastupujeme na zastávkach. Na zastávke sú informačné tabule. Keď nastúpime, označíme cestovný lístok v strojčeku. Ak nemáme mesačný lístok alebo označený lístok, a príde kontrolór, musíme platiť pokutu. Najrýchlejší dopravný prostriedok je metro. Do metra schádzame pohyblivými schodmi.

Cestovanie vlakom

Cestovanie vlakom začína na železničnej stanici. Tu sa orientujeme podľa hlásenia megafónu, alebo podľa informačných tabúl. Na stanici vidíme takéto nápisy: pokladňa, úschovňa batožín, staničná reštaurácia, jedáleň, čakáreň, nástupištia, cestovný poriadok. Cestovné lístky kupujeme v pokladni, v automate alebo cez internet. Ak treba, kúpime si aj miestenku. Na dlhšie trate cestujeme rýchlikom, IC vlakom, do bližších miest osobným vlakom. Niekedy musíme aj prestupovať. Do cudziny cestujeme medzinárodnými rýchlikmi. Tovar prevážajú nákladnými vlakmi. Cestovné lístky nám vo vlaku kontroluje sprievodca. Vlak vypraví výpravca. Vlak riadi rušňovodič. Vlak sa pohybuje po koľajniciach. Vlak má rušeň a vagóny. Vagóny sú pre fajčiarov i nefajčiarov, jedálenské i lôžkové.

Cestovanie autom

Ak vlastnime osobné auto cestujeme ním na kratšie i dlhšie cesty. Cestovanie osobným autom má veľa výhod. Nemusíme sa prispôbiť cestovnému poriadku, môžeme sa kedykoľvek a kdekoľvek zastaviť, môžeme odviezť viac vecí. Šofér musí mať auto v dobrom technickom stave, musí mať v poriadku všetky doklady a dodržiavať predpisy cestnej premávky. Ak chceme získať vodičský preukaz, musíme chodiť na vodičský kurz. Každý sa musí naučiť dopravné značky a pravidlá, z ktorých má urobiť skúšku.

Osobným autom môžeme parkovať na parkovisku. Niekedy je parkovisko strážené, vtedy musíme za parkovanie platiť. Benzín, naftu, plyn alebo elektrinu kupujeme na benzínovej pumpe. Na pumpe je obvykle samoobsluha. Natankujeme a zaplatíme v pokladni.

Ak máme na aute poruchu a nevieme si ju sami odstrániť, vyhladáme autoopravňu alebo servis. Autoopravár nám auto opraví.

Cestovanie taxíkom

Taxíkom cestujeme len vo výnimočných prípadoch. Stanovište taxíkov označuje tabuľa TAXI. Takto sú označené aj autá. Taxík si môžeme objednať aj telefonicky alebo cez internet. Za odvezenie platíme taxikárovi. Cenu vidíme na taxometri. Cestovanie taxíkom je drahšie ako cestovanie v hromadných dopravných prostriedkoch.

Cestovanie lietadlom

Cestovanie lietadlom sa začína na letisku. Cestovné lístky sa volajú letenky. Letenky kontroluje letuška. Letuška sa stará o cestujúcich počas celej cesty. Počas letu podáva cestujúcim jedlo a občerstvenie. Lietadlo riadi pilot. Lietadlo pristáva na prístávajúcej dráhe.

Čas, počasie, ročné obdobia

Maďarsko a Slovensko sa nachádza v miernom podnebnom pásme. Je tu vnútrozemské podnebie. Striedajú sa štyri ročné obdobia. Počasie určuje teplota, zrážky, vietor a nadmorská výška. Teplota môže byť plusová alebo mínusová. Zrážky môžu byť dážď, mrholenie, sneh, hmla, inovať, mrznúci dážď a ľadovec. Obloha môže byť jasná, polojasná, polooblačná, oblačná, zamračená. Sila vetra môže byť vánok, mierny vietor, nárazový vietor, silný vietor, víchrica, snehová fujavica. Každé ročné obdobie má svoje typické počasie.

Jar sa začína koncom marca. Často prší, sú prehánky, niekedy fúka vietor. Cez deň je už okolo 20 stupňov Celzia, ale počasie na jar je veľmi premenlivé. Raz je teplejšie, inokedy chladnejšie. Na jar pracujeme v záhrade. Jarné kvety sú fialka, tulipán, narcis, hyacint.

Leto sa začína koncom júna. Väčšinou je horúce a suché, teploty sa pohybujú nad 35 stupňov Celzia. Niekedy bývajú krátke letné búrky z tepla, vtedy sa blýska a hrmí a môže padať aj ľadovec. Po daždi občas môžeme vidieť dúhu na oblohe. V lete ľudia chodia na dovolenku do hôr alebo k vode.

Jeseň sa začína koncom septembra. Dni sú už kratšie a noci dlhšie. Jesenné mesiace sú začiatkom príjemné a slnečné. Takéto počasie sa nazýva babie leto. Potom sa počasie zmení. Veľa prší, fúka vietor, je hmla, prichádzajú mrazy. Sťahovavé vtáky odletia na juh. V septembri sa začína školský rok.

Zima sa začína koncom decembra. Zima je u nás obyčajne studená. Teploty klesajú hlboko pod bod mrazu. Sneží, mrzne a fúka studený, severný, severozápadný vietor. Tvorí sa snehové záveje. Na stromoch sa občas tvorí inovať. Deti sa hrajú v snehu, ľudia majú radi zimné športy.

Rozhlas, televízia a noviny nám každý deň prinášajú predpoveď počasia, ktorú môžeme prečítať aj na internete. Vypracujú ju meteorologovia.

Príroda. Ochrana životného prostredia

Zložky prírody sú voda, vzduch, pôda. Voda tvorí dve tretiny zemského povrchu. Je nevyhnutná pre život. Vzduch obsahuje kyslík, bez ktorého by sme nevedeli žiť. Pôda obsahuje veľa živých organizmov. Voda, vzduch a pôda neexistujú oddelene. Voda z riek a jazier sa vyparuje, pary sa menia na dážď, ktorý padá na zem. To je kolobeh vody. Kyslík produkujú rastliny, ktoré čerpajú vodu z pôdy. Živé organizmy z pôdy živia rastliny. Tento kolobeh sa stále opakuje.

Kolobeh sa porušuje znečisťovaním životného prostredia, čiže vody, vzduchu a pôdy. Z tovární sa dostane do vzduchu stále viac škodlivých látok, vytvára sa skleníkový efekt, Zem sa prehrieva, zvyšuje sa priemerná teplota. Kôli používaniu freonov sa ozónová diera zväčšuje, preto preniká škodlivé žiarenie na Zem. Ďalším ekologickým nebezpečenstvom sú kyslé dažde, ktoré ničia rastliny a škodia ľuďom a zvieratám.

Chemikálie, umelé hnojivá sa dostanú do pôdy a vody a potravou sa dostanú do ľudského tela. Zapríčiňujú civilizačné choroby, rakoviny.

Pitná voda sa tiež znečisťuje, dostanú sa do nej jedovaté odpadky: farby, laky, chemikálie.

Veľmi klesá veľkosť tropických pralesov, lebo ich ľudia vyrubujú. Následkom toho je vyhynutie niektorých zvierat a rastlín i prírodné katastrofy, ako sú časté záplavy a zmena podnebia na Zemi. Ohrozené sú aj moria a oceány kôli komunálnym a priemyselným odpadkom a nehôd tankerových lodí. Ľudská nezodpovednosť ohrozuje celú prírodu.

Ochrana Zeme sa môže uskutočniť len tak, ak ľudia zmenia spôsob svojho života. Dôležité je vedomé chránenie čistoty okolia, selektívny zber odpadku, napríklad papier, sklo, železo, olej, batérie. Tak sa môže uskutočniť znovu využívanie týchto látok ako surovina pre nové výrobky. V každodennom živote môžeme chrániť prírodu aj tým, že sadíme stromy, používame prírodné suroviny a šetríme energiou.

Zdravie, zdravá životospráva, šport

Dôležité je, aby sme si od detstva chránili zdravie.

Deti chodia na vyšetrenie a na povinné očkovanie k detskému lekárovi. Detské choroby sú napr. kiahne a osýpky.

O dospelých sa stará rodinný lekár. Ak sme ťažko chorí, musíme ísť k špeciálnemu lekárovi alebo do nemocnice.

Kto má nehodu alebo zlomeninu, sanitka ho odvezie na pohotovosť.

Keď sme chorí, vyhľadáme rodinného lekára. V ordinácii čakáme. Zdravotnej sestre povieme osobné údaje a dáme kartu poistenca.

Lekárovi povieme, čo nás bolí. On urobí lekársku prehliadku, stetoskom skontroluje srdce a pľúca, zmeria tlak a určí diagnózu. Predpíše lieky a vypíše potvrdenie.

V lekárni si kúpime lieky, sirup, tabletky a vitamíny.

Chorého ošetrujeme doma. Meriame mu teplotu, dáme lieky, jedlo, nápoj, vitamíny a mnoho ovocia.

Okrem klasickej medicíny je aj alternatívna medicína. Používa prirodzené liečivá a metódy. Napr. akupunktúra.

Aby sme udržiavali svoje zdravie, musíme predchádzať chorobám správnou životosprávou. K tej patrí zdravá strava, mnoho vitamínov, bielkoviny, pohyb na čerstvom vzduchu a oddych.

Príčinou chorôb môže byť zlá životospráva. Sem patrí prejedanie sa, málo pohybu, stres, fajčenie, alkohol a drogy. Môže zapríčiniť civilizačné choroby, napr. vysoký tlak, srdcový infarkt, rakovinu.

K správnej životospráve patrí aj šport.

K rekreačnému športu patria turistika, cyklistika, plávanie, beh a cvičenie.

Najobľúbenejšie športové disciplíny sú futbal, atletika, hádzaná a motorové športy.

Oblíbené sú aj rôzne loptové hry.

Najväčšie športové podujatia sú letné a zimné olympijské hry. Usporiadajú ich každé štyri roky. (Športové disciplíny, zimné športy.)

Na paralympijských hrách pretekajú zranení športovci v invalidnom vozíku.

Vlastné športové skúsenosti, zážitky.

Hotel, nákupy, služby

Ak chceme cestovať počas prázdnin, môžeme si objednať zájazd v cestovnej kancelárii. Môže to byť týždňový alebo dvojtýždňový pobyt v Maďarsku alebo v zahraničí. Môžeme cestovať k moru, do hôr alebo do väčších miest. Ubytovanie môže byť na chate, v penzióne s polpenziou alebo v hoteli s plnou penziou. Izby sú jednolôžkové, dvojlôžkové alebo rodinné.

Ak necestujeme na dlhší čas, tak môžeme ísť na výlet, na túru na niekoľko dní alebo na víkend. Rekreačné strediská bývajú v peknom prostredí v blízkosti mora, jazera, rieky alebo v horách.

Ak chodíme radšej na poznávacie zájazdy, tak navštevujeme mestá, hrady, zámky s kultúrnymi a historickými pamiatkami.

Mladí radi stanujú v kempingu.

Medzi naše každodenné činnosti patrí nákup. Veľký nákup robíme v nákupných strediskách, kde je samoobsluha. Rôzny tovar môžeme kupovať v špecializovaných predajniach.

Otváracia doba obchodov je rozličná. Väčšinou ráno od ôsmej popoludní do piatej. Potraviny otvárajú už ráno od šiestej. Niektoré obchody sú otvorené nonstop.

Platiť môžeme v hotovosti, bankovou kartou a vo väčších obchodoch aj na splátky.

Dôležitá je reklama a akcia, aby ľudia kupovali čím viac tovaru. Najväčší obrat je koncom týždňa a pred sviatkami. Mnohí využívajú sezónny výpredaj, keď sú ceny nižšie.

V našom živote sú dôležité aj služby.

Na pošte posielame listy a balíky, peniaze, zaplatíme šeky, kupujeme časopisy.

V banke uložíme peniaze, vybavujeme si pôžičku, kupujeme cenné papiere. Peniaze si môžeme vybrať aj v bankomate.

Ak sa nám pokazí auto, opraví ho autoopravár v servize.

Kaderník alebo kadernička nám strihá vlasy a urobí módny účes. Môžeme chodiť aj ku kozmetičke, pedikérke a manikérke.